

Кафедра кримінально-правових дисциплін

31 " серпня 2026 р.

(назва навчальної дисципліни)

(шифр і назва

(шифр і назва)

(шифр і назва)

(шифр і назва)

(обов'язкова / за вибором)

факультет _____ юридичний

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

“31” серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Рибалко Гліб Сергійович, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, к.ю.н., доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри
кафедри кримінально-правових дисциплін

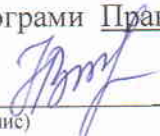
Протокол від “28” серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін

 Олександр ЖИТНИЙ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Право

Гарант освітньо-професійної програми Право

 Наталія ГРИШИНА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “31” серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії_ юридичного факультету

 Ганна ЗУБЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Судове право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (перший рівень вищої освіти) освітня програма Право, спеціальності D8 Право

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними в їхній професійній діяльності знаннями і практичними навичками для вирішення конкретних завдань пов'язаних з організацією діяльності органів судової. Дати майбутнім юристам чітке уявлення про те, як формуються органи суддівської влади, який вони мають склад і структуру, які функції виконують, як взаємодіють один з одним, іншими державними та громадськими організаціями, яке їх соціальне призначення. Вона має на меті дати майбутнім фахівцям не тільки базові знання, необхідні для успішної професійної діяльності, але й знання, які допоможуть більш глибокому засвоєнню інших юридичних дисциплін.

На відміну від багатьох інших юридичних дисциплін (цивільного, адміністративного, кримінального права та ін.), основою яких є стійкі, якісно однорідні суспільні відносини, що піддаються правовому регулюванню певним колом визначених правових норм (галуззю права), навчальна дисципліна «Судове право» вивчає сферу діяльності судової влади і ґрунтується переважно на базі тих чи інших правових інститутів (судоустрій, правосуддя, статус суддів, процесуальний статус прокурора, досудове слідство, адвокатури, тощо), а також окремих положень тих чи інших галузей права – конституційного, адміністративного, кримінально-процесуального, міжнародного та ін.

Одна з особливостей цієї дисципліни полягає також в тому, що від тих, хто її вивчає, вимагається засвоєння численних нормативно-правових актів. У цілому здобувачу доводиться мати справу з декількома десятками нормативних актів різного рівня, починаючи від Конституції України, законів та міжнародних договорів, обов'язкових для України, і закінчуючи відомчими нормативними актами.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння судової влади та правосуддя, здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях, використовувати інформаційні та комунікаційні технології й актуальні джерела правової інформації, працювати в команді, діяти доброчесно та відповідально, а також набуття спеціальних фахових компетентностей, пов'язаних із застосуванням правових принципів і доктрин, аналізом правових явищ, визначенням юридично значущих фактів, обґрунтуванням правових позицій та консультуванням з питань захисту прав і інтересів.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	

1-й	1-й
Лекції	
32 год.	6 год.
Семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Самостійна робота	
86 год.	138 год.

Дисципліна «Судове право» забезпечує формування у здобувачів системного розуміння судової влади та правосуддя, умінь застосовувати правові принципи й норми у практичних ситуаціях, працювати з інформаційними ресурсами та судовою практикою, визначати юридично значущі факти, аналізувати правові проблеми й обґрунтовувати правові позиції, а також діяти з дотриманням професійної етики, прав людини та принципу нетерпимості корупції й інших проявів недоброчесності.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Формується шляхом аналізу понять, принципів та моделей функціонування судової влади, узагальнення правових позицій судів, порівняння нормативних положень і формування логічно обґрунтованих висновків.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Формується через розв'язання практичних ситуацій щодо організації та діяльності судів, статусу суддів, органів суддівського врядування, прокуратури та адвокатури, а також через моделювання правових ситуацій.

ЗК-3. Здатність до знань та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Формується через системне опанування предмета судового права, його понятійного апарату, джерел, інститутів та місця судової влади в системі державних органів і правничої професії.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Формується через використання Єдиного державного реєстру судових рішень, офіційних вебресурсів судової влади, електронних інформаційно-правових систем та інших цифрових ресурсів під час навчальної й аналітичної роботи.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Формується через самостійну роботу з нормативно-правовими актами, судовою практикою, науковою літературою та актуальними інформаційними ресурсами, постійне оновлення знань про судову систему та практику правозастосування.

ЗК-9. Здатність працювати в команді.

Формується під час виконання групових практичних завдань, аналізу судових справ, обговорення правових позицій, моделювання судових засідань та спільної підготовки аналітичних матеріалів.

ЗК-16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Формується через вивчення вимог доброчесності, незалежності та неупередженості суддів, правил професійної етики, дисциплінарної відповідальності та антикорупційних стандартів у діяльності суду, прокуратури й адвокатури.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК-1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Формується через осмислення судової влади та правосуддя як складових правової системи, розуміння ролі судді, прокурора й адвоката та їх професійного призначення.

СК-3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

Формується через вивчення принципів справедливого суду, доступу до правосуддя, судового захисту прав людини, професійної етики та гарантій поваги до гідності учасників судового процесу.

СК-8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
Формується через аналіз принципів здійснення правосуддя, судоустрою, незалежності суддів, змагальності, гласності, верховенства права та інших засад функціонування судової влади.

СК-9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

Формується через практичну роботу з Єдиним державним реєстром судових рішень, офіційними електронними ресурсами судової влади та іншими інформаційними системами.

СК-10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Формується через комплексний пошук і зіставлення законодавства, судової практики, офіційних матеріалів та наукових джерел під час вирішення навчальних правових ситуацій.

СК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
Формується через аналіз фактичних обставин практичних кейсів, визначення юридично значущих фактів та їх співвіднесення з нормами права і правовими позиціями судів.

СК-12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
Формується через аналіз судових рішень, правових проблем організації правосуддя, діяльності суддів, прокуратури та адвокатури, а також підготовку аргументованих правових висновків.

СК-13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
Формується через критичне осмислення моделей судоустрою, принципів правосуддя, судової практики, діяльності органів суддівського врядування та професійних інститутів.

СК-14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Формується через аналіз повноважень адвоката, принципів адвокатської діяльності, адвокатської таємниці, професійної етики та способів захисту прав у суді.

СК-18 Здатність застосовувати теоретичні знання у сфері права, бізнесу, інформаційних технологій та інновацій у практичній діяльності правника.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Матриця відповідності компетентностей та програмних результатів навчання (ПРН)

Компетентність	ПРН	Знати	Вміти	Володіти навичками
ЗК-1	3, 5, 19, 20	поняття, принципи та моделі функціонування судової влади; природу і зміст правових явищ та процесів	аналізувати й узагальнювати правову інформацію; формулювати короткі обґрунтовані правові висновки	логічного мислення; системного аналізу; правової аргументації
ЗК-2	5, 9, 13, 24	способи застосування	визначати обставини, що мають правове	застосування правових знань до

Компетентність	ПРН	Знати	Вміти	Володіти навичками
		правових норм і принципів у практичних ситуаціях; порядок функціонування судових та правничих інституцій	значення, та обирати належний спосіб дії у правовій ситуації	практичних завдань; вирішення кейсів
ЗК-3	3, 5, 19, 20	предмет і понятійний апарат судового права; основні правові явища та процеси	здійснювати вибір, інтегрований аналіз і узагальнення матеріалів з різних джерел	пошуку, систематизації та критичної оцінки правової інформації
ЗК-6	14, 15, 16	інформаційні технології, бази даних та електронні ресурси, необхідні для правничої діяльності	використовувати цифрові ресурси, ЄДРСР та інформаційно-правові системи для пошуку й аналізу матеріалів	роботи з електронними базами даних та інформаційними ресурсами
ЗК-7	3, 14, 15, 19	актуальні джерела знань про судову систему, судову практику та правові процеси	самостійно знаходити, опрацьовувати та інтегрувати нові матеріали	самостійного оновлення знань; навчальної та дослідницької роботи
ЗК-9	17, 20, 24	принципи командної взаємодії у правничій діяльності; ролі учасників судового та правничого процесу	працювати в групі над аналізом справ і виконанням практичних завдань	командної роботи; професійної комунікації; розподілу завдань
ЗК-16	5, 13, 19, 20	принципи доброчесності, незалежності, неупередженості, професійної етики та антикорупційні вимоги	оцінювати правові ситуації з позицій доброчесності; ухвалювати обґрунтовані рішення без проявів корупції та недоброчесності	доброчесної професійної поведінки; етичного та відповідального прийняття рішень
СК-1	13, 19, 24	основи теорії та філософії права; структуру правничої професії та роль суду	пояснювати місце судової влади в правовій системі та роль учасників правничої професії	застосування теоретико-правових положень до аналізу судових інститутів
СК-3	5, 13, 19, 24	правову природу гідності людини; стандарти судового	оцінювати діяльність суду та учасників процесу крізь призму прав людини і гідності	правозахисного підходу; етичної поведінки у правничій діяльності

Компетентність	ПРН	Знати	Вміти	Володіти навичками
		захисту прав людини		
СК-8	5, 13, 19, 20	правові принципи та доктрини, що визначають організацію і діяльність судової влади	застосовувати правові принципи для оцінки правових ситуацій і судових рішень	правозастосування на основі принципів права; правової аргументації
СК-9	14, 15, 16	бази даних органів юстиції та інформаційні технології, необхідні у правничій діяльності	знаходити й опрацьовувати судові рішення та інші матеріали в електронних ресурсах	роботи з ЄДРСР, електронними реєстрами та програмними засобами
СК-10	3, 5, 14, 20	різноманітні джерела правової та фактичної інформації	збирати, зіставляти та оцінювати інформацію для повного встановлення обставин	комплексного пошуку, перевірки та систематизації інформації
СК-11	5, 9, 20	критерії юридичної значущості фактів та їх зв'язок із правовими нормами	визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти	фактологічного аналізу та відмежування юридично значущих обставин
СК-12	5, 19, 20, 24	правові проблеми організації правосуддя та діяльності судових і правничих інституцій	аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції	підготовки юридичних висновків; правової аргументації
СК-13	3, 5, 19, 20	основні правові явища, інститути та процеси у сфері судової влади	здійснювати критичний і системний аналіз правових явищ та практики	критичного мислення; системного аналізу; порівняння правових підходів
СК-14	5, 13, 20, 24	способи судового захисту прав та інтересів, професійні й етичні вимоги до правничої діяльності	визначати можливі способи захисту прав та інтересів і надавати обґрунтовані правові рекомендації	правового консультування; дотримання конфіденційності та професійної етики

Узагальнені результати навчання дисципліни

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

- знати: систему судоустрою та засади здійснення правосуддя, правові принципи і доктрини, статус суддів, повноваження органів суддівського врядування, прокуратури та адвокатури, основні правові явища і процеси у сфері судової влади;
- вміти: здійснювати пошук та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, визначати юридично значущі факти, аналізувати правові проблеми, застосовувати правові

принципи, формулювати обґрунтовані правові висновки та визначати способи захисту прав і інтересів;

- володіти навичками: роботи з ЄДРСР та іншими інформаційними ресурсами, критичного і системного аналізу правових явищ, правової аргументації, командної роботи, професійної етичної поведінки та дотримання принципів доброчесності.

1.8. Пререквізити

Навчальна дисципліна «Судове право» перебуває у тісному зв'язку з теорією права та держави, конституційним правом України, професійною етикою правника та іншими юридичними дисциплінами, які забезпечують необхідний понятійний і нормативний апарат для розуміння організації та діяльності судової влади.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні (вступні) положення навчальної дисципліни «Судове право»

Предмет дисципліни «Судове право». Методи дисципліни «Судове право». Система дисципліни «Судове право». Основні поняття дисципліни «Судове право». Поняття і зміст правопорядку. Законодавчі джерела дисципліни «Судове право». Класифікація джерел дисципліни «Судове право».

Тема 2. Судова влада

Поняття і значення судової влади. Історія становлення судових органів в Україні. Співвідношення судової влади з іншими гілками державної влади. Взаємозв'язок судової влади і законодавчої влади. Взаємозв'язок судової влади і виконавчої влади. Поняття системи судоустрою в Україні. Система і завдання судів загальної юрисдикції. Правове регулювання діяльності органів судової влади.

Тема 3. Засади (принципи) здійснення правосуддя

Поняття та основні ознаки правосуддя. Засади судової влади та здійснення правосуддя. Форми здійснення правосуддя. Інституціональні принципи (засади) судової влади. Організаційні (судоустрійні) принципи судової влади. Функціональні (судочинні) принципи судової влади.

Тема 4. Система судоустрою України

Поняття «судова інстанція». Рівні (ланки) судоустрою. Види судових процедур (юрисдикцій). Порядок утворення, реорганізації та ліквідації судів. Місцеві суди: види, склад та повноваження. Апеляційні суди: види, склад та повноваження. Вищі спеціалізовані суди: види, склад та повноваження. Верховний Суд: повноваження, склад та структура. Апарат суду.

Тема 5. Статус суддів

Статус судді. Вимоги, які ставляться до суддів. Права і обов'язки судді. Незалежність та недоторканість судді. Вимоги щодо несумісності. Етика судді. Добір кандидатів на посаду судді. Спеціальна підготовка кандидата на посаду судді. Кваліфікаційний іспит. Проведення конкурсу на заняття вакантної посади судді. Порядок обрання на посаду судді безстроково. Вища кваліфікаційна комісія суддів. Вища рада правосуддя. Органи суддівського самоврядування, їх завдання та види. Повноваження конференції та з'їзду суддів судів загальної юрисдикції. Дисциплінарне провадження щодо судді. Підстави та порядок притягнення суддів до кримінальної та адміністративної відповідальності. Національна школа суддів. Присяжні: порядок затвердження, вимоги, залучення до здійснення правосуддя, гарантії прав .

Тема 6. Органи, що забезпечують функціонування судової влади

Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Національна школа суддів України. Органи суддівського самоврядування. Державна судова адміністрація України

Тема 7. Вища рада правосуддя

Правовий статус Вищої ради правосуддя. Склад та порядок формування Вищої ради правосуддя. Принципи, покладені в основу організації та діяльності Вищої ради правосуддя. Правові засади діяльності Вищої ради правосуддя.

Тема 8. Прокуратура України

Мета (завдання) прокуратури в Україні. Функції прокуратури. Засади діяльності прокуратури. Система органів прокуратури України. Порядок зайняття посади прокурора. Статус прокурора. Відповідальність прокурора. Прокурорське самоврядування та органи, що забезпечують діяльність прокуратури.

Тема 9. Адвокатура України

Завдання та правові основи діяльності адвокатури України. Принципи (засади) здійснення адвокатської діяльності. Порядок набуття права на заняття адвокатською діяльністю. Види адвокатської діяльності. Права й обов'язки адвоката. Адвокатська таємниця. Організаційні форми діяльності адвокатури. Відповідальність адвоката. Адвокатське самоврядування

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	с	ла б.	інд .	с.р .		л	с	ла б.	ін д.	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальні (вступні) положення навчальної дисципліни «Судове право»	16	4	4			8	16	2	2			12
Тема 2. Судова влада	18	4	4			10	18	2	2			14
Тема 3. Засади (принципи) здійснення правосуддя	14	2	2			10	14					14
Тема 4. Система судоустрою України	18	4	4			10	18	2	2			14
Тема 5. Статус суддів	14	2	2			10	14					14
Тема 6. Органи, що забезпечують функціонування судової влади	16	4	4			8	16					16
Тема 7. Вища рада правосуддя	18	4	4			10	18					18
Тема 8. Прокуратура України	18	4	4			10	18					18

Тема 9. Адвокатура України	18	4	4			10	18					18
Усього годин	150	32	32			86	150	6	6			138

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Денне/заочне
1	Загальні (вступні) положення навчальної дисципліни «Судове право»	4/2
2	Судова влада	4/2
3	Засади (принципи) здійснення правосуддя	2/0
4	Система судоустрою України	4/2
5	Статус суддів	2/0
6	Органи, що забезпечують функціонування судової влади	4/0
7	Вища рада правосуддя	4/0
8	Прокуратура України	4/0
9	Адвокатура України	4/0
	Усього	32/6

5. Завдання для самостійної роботи

№	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин Денне/заочне
1	Підготовка до семінарських занять, поточного та семестрового контролю: робота з навчальними посібниками, монографіями, публікаціями в періодичних виданнях, конспектами лекцій, нормативними матеріалами, internet-ресурсами	86/138
	Разом	86/138

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання розвивають можливості самостійної роботи і сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Види індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (реферати, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи) визначаються навчальним планом. Терміни виконання індивідуальних завдань визначаються програмою навчальної дисципліни.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт комплексної тематики кількома особами.

Метою написання письмової роботи є: розширення, систематизація та закріплення отриманих студентами теоретичних знань з дисципліни «Судове право».

Основними завданнями письмової роботи є:

- 1) закріплення теоретичних знань з дисципліни за обраною проблематикою;
- 2) розвиток навичок самостійної роботи з основною, додатковою, науковою і довідковою літературою, нормативно-правовими та підзаконними документами, матеріалами періодичної печаті;

Вибір теми: Всього письмова робота складається з трьох блоків завдань – у кожному 15 варіантів. Варіант контрольної роботи визначається першою літерою прізвища студента.

- Варіант 1 (А-Б)
- Варіант 2 (В-Г)
- Варіант 3 (Д-Е)
- Варіант 4 (Є-Ж)
- Варіант 5 (З-І)
- Варіант 6 (Ї-К)
- Варіант 7 (Л-М)
- Варіант 8 (Н-О)
- Варіант 9 (П-Р)
- Варіант 10 (С-Т)
- Варіант 11 (У-Ф)
- Варіант 12 (Х-Ц)
- Варіант 13 (Ч-Ш)
- Варіант 14 (Щ-З)
- Варіант 15 (Ю-Я)

Можливим є вибір варіанту, що не зазначений в переліку. В цьому випадку, студент повинен обґрунтувати свій вибір та узгодити його з викладачем, що веде заняття.

Структура і зміст письмової роботи

Письмова роботи відносяться до категорії навчально-наукової документації, тому повинна оформлюватися відповідно до вимог Державного стандарту України (ДСТУ 3008-95), гармонізованого з міжнародними стандартами ISO «Documentation - Presentation of scientific and technical reports». Відповідно до цього стандарту письмова робота повинна мати наступну структуру:

- вступну частину;
- основну частину;
- додатки.

Вступна частина містить наступні структурні елементи:

- титульний лист;
- зміст;
- перелік умовних позначок, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Титульний лист є першою сторінкою доповіді. Титульний лист повинен містити дані, що розміщують у наступній послідовності: ідентифікатори місця виконання доповіді, повне найменування роботи, прізвища студента-виконавця і викладача-консультанта, рік та місце підготовки.

Зміст роботи міститься безпосередньо після титулу, починаючи з нової сторінки. Він представляє собою розгорнутий план роботи і включає усі розділи і підрозділи роботи, починаючи з переліку умовних позначок, із указівкою початкового номера сторінки кожного розділу і підрозділу.

Усі використовувані в роботі малорозповсюджені *умовні позначки, символи, одиниці, скорочення і терміни* пояснюються на новій сторінці. Ліворуч за абеткою приводять умовні позначки, символи, одиниці тощо, а праворуч – їх детальну розшифровку.

Структурними елементами основної частини роботи є:

- сутність доповіді;

- список використаної літератури.

Письмова робота складається з трьох пунктів, кожен з яких становить 2-3 сторінки тексту. Зміст пунктів повинен відповідати тематиці доповіді, містити актуальну статистичну інформацію (за останні роки: 2-3 річний період з дати написання роботи, мати посилання на періодичну літературу, дослідження іноземних дослідників з обраної проблематики, монографічну літературу, нормативно-правове забезпечення з обраної теми). Всі пункти роботи повинні доповнювати один одного і формувати відповідь на актуальне питання.

Список використаної літератури, на яку посилається студент під час виконання письмової роботи, розташовується з нової сторінки наприкінці тексту роботи. Бібліографічний опис в списку використаної літератури подається за алфавітом. Нумерація переліків посилань суцільна – від першої до останньої назви. Черговість подання бібліографічного опису є наступною: спочатку подаються нормативно-правові акти, офіційні методики, після них інша використана література за алфавітом. Нумери описування в списку, стають посиланнями в тексті.

Посилання в тексті приводити в квадратних дужках наприкінці абзацу або сторінки, наприклад: [3, С.9]; [5, С.4-16]; де «3», «5» – номери у списку використаної літератури; «С.9», «С.4-16» – сторінки джерел. Кількість літературних джерел при написанні письмової роботи не може бути менше ніж 7 назв.

Додатки містять матеріал, що доповнює доповідь, але внесення його в основну частину може змінити упорядковане та логічне подання матеріалу.

Додатки містять у собі матеріал, запозичений із джерел літератури, допоміжний ілюстративний матеріал, документи з підприємства (організації), таблиці, рисунки тощо. Додатки можуть розміщуватись на листах формату А4 і А3. Позначення додатків здійснюється відповідно буквам українського алфавіту (наприклад, Додаток А) за виключенням букв Г, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь.

Загальний обсяг письмової роботи:

10-13 сторінок тексту формату А4 машинописного тексту: вступна частина – 2-3 стор., основна частина 9-10 стор.; список використаної літератури – 1 стор., додатки не регламентуються, але повинні бути обов'язково.

Оформлення письмової роботи:

В залежності від особливості та змісту письмової роботи виконується в формі тексту, ілюстрацій, таблиць або їх поєднань на папері формату А4 (210*297 мм). Допускається використання листів формату А3 (297*420 мм) в разі необхідності.

Письмова робота виконується машинним способом (з допомогою комп'ютерної техніки) на одній стороні листа білого паперу. Мова виконання – українська.

Письмова робота виконують через півтора інтервали, при умові рівномірного заповнення і висотою літер та цифр не менш 0,8 мм. Шрифт, що використовується, повинен бути Times New Roman та відповідати розміру 14 текстового редактора Word. Абзац має бути однаковим по тексту і дорівнювати п'яти знакам або становити 1,25 см.

Текст роботи друкується додержуючи слідуючи розміри полів: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє 20 мм, праве 10 мм.

При виконанні письмової роботи необхідно додержувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення протягом усієї роботи. В роботі повинні бути чіткі лінії, літери, цифри і інші знаки, які повинні бути однаково чорні по всій роботі.

Сторінки роботи необхідно позначати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації по тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куту сторінки без крапки наприкінці.

Ілюстрації і таблиці, розташовані на окремих сторінках, включають в загальну нумерацію сторінок роботи.

Ілюстрації (креслення, малюнки, графіки, схеми, діаграми) треба розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній

сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання в роботі. Всі ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ними.

Заголовок таблиці друкується з прописної букви і розміщається над таблицею, але не підкреслюється. Перед заголовком пишеться слово «Таблиця», її порядковий номер (знак № не ставиться).

Таблицю треба розміщувати після тексту, в якому вона зустрічається вперше, або на наступній сторінці. Всі таблиці повинні мати наскрізну нумерацію.

Частина 1. Адвокатура

№ 1. Адвокату В. було доручено ведення справи по звинуваченню К. за ч. 2 ст. 396 КК України. У кримінальній справі була вкрай поверхово досліджена особистість К. Адвокат направив лист за місцем його роботи з проханням надіслати більш детальну характеристику.

Чи правильно зробив адвокат? Назвіть основні види адвокатської діяльності.

№ 2. Громадянка М., 1977 р.н., має постійне місце роботи та місце проживання звернулася до Юридичної клініки ХНУ імені В.Н. Каразіна з проханням допомогти скласти позовну заяву та вимогою надання безоплатного адвоката по справі про розподіл майна з колишнім чоловіком. В останньому їй було відмовлено.

Які види безоплатної правової допомоги наведені в задачі? Назвіть організації, які мають право на надання безоплатної правової допомоги

№ 3. Місцевий суд виніс окрему ухвалу на адресу адвоката Ф. У зв'язку з тим, що він, захищаючи інтереси підсудного Н., впливав на свідків умовленням і погрозами з метою домогтися вигідних для займаної їм позиції по справі показань.

Окрема ухвала була розглянута на засіданні дисциплінарної палати Харківської обласної кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

1. Яке рішення має бути, на ваш погляд, буде прийняте на засіданні палати?

2. Оцініть перспективи розгляду дисциплінарної справи адвоката Ф. З урахуванням факту використання ним вказаних засобів і методів захисту.

№ 4. Обвинувачений К. звернувся до адвоката М. з проханням про захист у процесі досудового слідства та в суді. Адвокат М. прийняв на себе доручення надати юридичну допомогу, але перед судовим засіданням адвокат М. зрозумів, що не зможе захистити обвинуваченого К. та відмовився від надання юридичної допомоги на підставі того, що він не компетентний у цій справі.

Чи законна відмова адвоката М.?

№ 5. Щодо бізнесмена Степанова К. В. було порушено кримінальну справу за статтею, яка передбачала санкцію позбавлення волі довічно. Після винесення постанови про притягнення до участі Степанова К. В. у справі як обвинуваченого, слідчий оголосив йому права та його обов'язки. Степанов К. В. почав вимагати призначення йому захисника за рахунок держави. Слідчий відмовив йому на тій підставі, що довідка про отримані доходи за останній рік свідчить про те, що Степанов К. В. – мільйонер, тому захисника повинен запросити і оплатити самостійно.

Через два дні слідчому було подане клопотання про допуск до участі у справі Смика Л.Ю. як захисника Степанова К.В. У клопотанні також містилася вимога про надання побачення із захисником. Дане клопотання слідчий розглядав три дні, а за цей час проводив допити з Степановим К.В. Через деякий час слідчий заявив, що розслідування справи завершено, тому що він має докази вини Степанов К.В. Було виявлено, що перше побачення

захисника із підзахисним знімалося прихованою камерою, якою було зафіксовано, як Степанов К.В. розказує про вчинений злочин.

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Які конституційні права Степанов К.В. було порушено?
2. У яких випадках участь захисника є обов'язковою?
3. Що у таких випадках слід зробити захиснику?

№ 6. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія (КДК) адвокатури прийняла рішення про анулювання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю адвоката Туркіна О. Н. у зв'язку із грубим порушенням Присяги адвоката України та визнання судом адвоката Туркіна О. Н. недієздатним.

Чи правомірні дії КДК адвокатури?

Перелічіть випадки, коли адвокатська діяльність може бути припинена, а видане свідоцтво анульоване

№ 7. У Міністерство юстиції України надійшла заява гр. Н., який є уповноваженим представником адвокатської фірми „Консоль”, із проханням зареєструвати зазначене адвокатське об'єднання. Для реєстрації були подані всі необхідні документи. При розгляді питання про реєстрацію було встановлено, що Статутом адвокатської фірми „Консоль” передбачається можливість ведення підприємницької діяльності.

Яке рішення має бути прийняте Міністерством юстиції і чому? Як ви розумієте цілі і завдання адвокатських об'єднань?

№ 8. Дайте етичну та правову оцінку наступним рекламним матеріалам адвокатів з точки зору їх відповідності Правилам адвокатської етики та міжнародним стандартам (див., зокрема: рішення Касадо Кока проти Іспанії (Casado Coca v. Spain, 24 February 1994, Series A no. 285-A) та ін.)

Мал. 1

Мал. 2

Мал. 3

Мал. 4

Мал. 5

№ 9. Адвокат В., виступаючи у прайм-тайм у ефірі одного з провідних ТВ- каналів, вкрай негативно оцінив сучасний стан української адвокатури, а також професійний рівень й моральні якості осіб, що входять до складу органів адвокатського самоврядування, та окремих адвокатів. Зокрема, він зазначив:

«Головним ризиком реалізації громадянами конституційного права на правову допомогу є плачевний стан української адвокатури... Саме адвокат є основною корупційною ланкою на сьогоднішній день, а Національна асоціація адвокатів України не веде боротьбу з так званими «міліцейськими адвокатами»... На жаль, можу констатувати, що адвокатура є гальмом для реалізації судової реформи...».

На Вашу думку ця заява адвоката стосується його колег чи висловлює занепокоєння щодо якості адвокатського корпусу та стосується теми суспільного інтересу? Дайте правову оцінку висловлюванню адвоката у світлі рішень ЄСПЛ, положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики.

№ 10. Національна асоціація адвокатів України звернулась до КДКА області за місцем реєстрації робочого місця адвоката В. зі скаргою, зазначивши, зокрема, що адвокат В. –

«...свідомо і безпідставно принизив роль української адвокатури в загальній системі захисту прав і свобод в Україні. Він висловив завідомо неправдиву інформацію не просто про цілий інститут в системі національного права, а й про кожного адвоката в цілому, а також повідомив громадськість про корупційну складову в діяльності адвокатів, які, як безпідставно стверджує адвокат В., гальмують реформи в нашій державі... Таким чином, виступ адвоката В. принижує адвокатуру, кожного адвоката, руйнує повагу суспільства до інституту адвокатури в державі, суперечить європейським стандартам, що в свою чергу свідчить про порушення ним Закону і Правил адвокатської етики...». Проаналізуйте правову позицію НААУ.

№ 11. Дисциплінарна палата Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури області порушила дисциплінарне провадження стосовно адвоката В., встановила порушення ним ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та статей 51, 52, 54 Правил адвокатської етики та притягнула його до дисциплінарної відповідальності, застосувавши дисциплінарне стягнення у виді позбавлення права на зайняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України.

Прокоментуйте рішення дисциплінарної палати.

Чи зміниться ваше ставлення до цього рішення, якщо адвоката В. було би притягнуто до дисциплінарної відповідальності із застосуванням стягнення у виді попередження?

№ 12. Національна асоціація адвокатів України звернулась до КДКА області за місцем реєстрації робочого місця адвоката В. зі скаргою, зазначивши, зокрема, що адвокат В. –

«...свідомо і безпідставно принизив роль української адвокатури в загальній системі захисту прав і свобод в Україні. Він висловив завідомо неправдиву інформацію не просто про цілий інститут в системі національного права, а й про кожного адвоката в цілому, а також повідомив громадськість про корупційну складову в діяльності адвокатів, які, як безпідставно стверджує адвокат В., гальмують реформи в нашій державі... Таким чином, виступ адвоката В. принижує адвокатуру, кожного адвоката, руйнує повагу суспільства до інституту адвокатури в державі, суперечить європейським стандартам, що в свою чергу свідчить про порушення ним Закону і Правил адвокатської етики...».

Проаналізуйте правову позицію НААУ.

№ 13. Дисциплінарна палата Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури області порушила дисциплінарне провадження стосовно адвоката В., встановила порушення ним ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та статей 51, 52, 54 Правил адвокатської етики та притягнула його до дисциплінарної відповідальності,

застосувавши дисциплінарне стягнення у виді позбавлення права на зайняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України.

Прокоментуйте рішення дисциплінарної палати.

Чи зміниться ваше ставлення до цього рішення, якщо адвоката В. було би притягнуто до дисциплінарної відповідальності із застосуванням стягнення у виді попередження?

Ознайомтеся з Постановою Верховного Суду від 14.03.2018р. у справі No 826/23545/15, адміністративне провадження No K/9901/5932/18 (<http://document.ua/pro-viznannja-protipravnim-ta-skasuvannja-rishennja-shodo-pr-doc339674.html>).

№ 14. Адвокат Б протягом десяти років перешкоджав пані Г, яка є співвласником житла, у якому він проживає, користуватися своєю власністю. Адвокат Б одноособово, без узгодження із співвласником, здійснив переобладнання житла, на власний розсуд розпорядився майном, що було в квартирі. Пані Г та троє її неповнолітніх дітей зазнали значної матеріальної та моральної шкоди, внаслідок дій адвоката Б.

Чи може адвоката Б бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності за порушення адвокатської етики за його дії щодо пані Г?

Ознайомтеся з Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 21 липня 2017 року у справі No 826/1520/15 (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/67854560>).

Чи змінилася Ваша думка?

№ 15. Адвокат М прибув із запізненням для проведення слідчої дії з підзахисним, який перебував у СІЗО. Погрожуючи співробітникам слідчого ізолятора він вимагав впустити його до СІЗО під час обідньої перерви. Адвокат поведився агресивно та бив кулаками по склу у приміщенні КПП, внаслідок чого розбив скло.

Дайте оцінку діям адвоката.

Частина 2. Судова влада

№ 1. У Шевченківському районному суді м. Харкова при судовому розгляді цивільної справи про захист честі, гідності та ділової репутації місцевого бізнесмена були присутні представники громадськості і репортери. Представник правозахисної організації “Народний контроль” К. дістав блокнот і почав письмово фіксувати хід судового засідання. Журналіст місцевого телеканалу “Сімон” Ф. непомітно увімкнув портативний диктофон. Кореспондент всеукраїнської газети “Українська правда” Ш. зробив декілька фотознімків залу судового засідання та складу суду, після чого за допомогою професійної апаратури розпочав відеозапис судового розгляду. Побачивши дії присутніх, суддя заборонив зазначеним особам фіксувати порядок судового розгляду, оскільки це відображається у протоколі судового засідання. У разі невиконання його вимог суддя пригрозив розглянути справу в закритому судовому засіданні.

Чи законними є дії судді? В яких випадках згідно з чинним законодавством суд проводить закритий судовий розгляд? Чи існують особливі обмеження принципу гласності на стадіях апеляційного і касаційного розгляду судової справи?

№ 2. У жовтні 2017 р. Верховна Рада України Законом ліквідувала Окружний адміністративний суд Києва і створила Центральний окружний адміністративний суд міста Києва у кількості 33 суддів; Лівобережний окружний адміністративний суд міста Києва у кількості 26 суддів. Відповідно до Закону були переведені на посади суддів новоствореного Центрального окружного адміністративного суду міста Києва судді

ліквідованого Київського окружного адміністративного суду. Відповідно до Закону встановлена підвідомчість Центрального окружного адміністративного суду (Голосіївський, Печерський, Подільський, Святошинський, Солом'янський, Шевченківський райони м. Києва) й Лівобережного окружного адміністративного суду (Дарницький, Деснянський, Дніпровський, Оболонський райони м. Києва). *Оцініть правомірність вищенаведеного Закону Верховної Ради України. Який порядок та підстави утворення та ліквідації судів за Законом України «Про судоустрій і статус суддів»? Яким нормативним актом регламентується підвідомчість судів?*

№ 3. До голови місцевого суду зі скаргою на суддю М. звернулися потерпілий С. та його представник адвокат Н. Вони скаржилися, що незважаючи на їх клопотання на ознайомлення з протоколом судового засідання, заявлене у передбачений законом триденний строк, а ні після завершення 7 діб, що надані законом для виготовлення протоколу, а ні протягом трьох діб, що даються законом для ознайомлення з ним, їм не була надана можливість реалізації їх права. Лише за дві доби до завершення 15-денного строку на апеляційне оскарження вони отримали змогу ознайомитись з протоколом судового засідання, що унеможливило виконання усіх вимог до апеляційної скарги. Оскільки скарги такого змісту на суддю М. голова суду отримував неодноразово, та враховуючи, що згідно з процесуальним законом протокол судового засідання у суді першої інстанції веде секретар судового засідання і підписують головуючий та вказаний секретар, він вирішив притягнути до дисциплінарної відповідальності обох. Судді М. він оголосив зауваження, а секретареві судового засідання – догану, про що видав відповідний наказ.

Хто має право накладати дисциплінарні стягнення на секретаря судового засідання, і хто – на суддю? Який порядок застосування дисциплінарних стягнень щодо секретаря судового засідання і який – щодо судді? Охарактеризуйте зміст взаємовідносин голови суду і судді суду?

№ 4. Голова апеляційного загального суду вніс на затвердження зборів суддів апеляційного суду запропонований ним персональний склад судових палат. Збори суддів затвердили пропозицію голови суду.

Суддя Р., який після розподілу почав працювати у судовій палаті з цивільних справ, через декілька тижнів звернувся до голови суду з проханням перевести його до судової палати з кримінальних справ, оскільки його попередній досвід у якості судді і професійний та науковий інтерес більш пов'язані з розглядом кримінальних справ, ніж цивільних. Голова суду відмовив у проханні, мотивуючи тим, що існуючий персональний розподіл його, як керівника суду, задовольняє, він є оптимальним, оскільки враховує у міру можливості професійні якості і нахили усіх суддів, а не лише одного. Тоді суддя Р. звернувся до зборів суддів апеляційного суду області з проханням підтримати його бажання працювати в судовій палаті з кримінальних справ. Загальні збори, вислухавши усі доводи судді Р. та заперечення голови суду, дійшли висновку, що доцільніше суддю Р. ввести у склад судової палати з кримінальних справ.

Чи були компетентними збори суддів у вирішенні питання, з яким звернувся до них суддя? Які наслідки позитивного вирішення прохання судді? Які повноваження зборів суддів? Яке призначення органів суддівського самоврядування, які вони мають організаційні форми?

№ 5. Суддя місцевого загального суду, призначений вперше, до займання посади судді був одним із засновників юридичної фірми. але, ставши суддею, він після робочого дня, а також у вихідні дні консультував постійних клієнтів фірми, які оплачували його послуги на банківський рахунок фірми.

Коли про це стало відомо, його запросили до вищої ради правосуддя, щоб або спростувати цю інформацію, або дати стосовно неї пояснення.

Суддя підтвердив правдивість інформації і пояснив, що він не бачить у його вчинках порушень закону:

- по-перше, він давав консультації поза приміщенням суду і не в робочий час, тобто на його службових обов'язках це ніяк не відбивалося;
- по-друге, він консультував клієнтів з питань законодавства у сфері підприємницької діяльності, спори з яких, якщо такі виникають, розглядаються господарськими судами, а він працює у загальному місцевому і за внутрішньою спеціалізацією розглядає кримінальні справи;
- по-третє, у юридичній фірмі працюють тільки його син зі своєю дружиною, які ще не мають значного досвіду і тому не можуть консультувати зі складних питань права, що може відбитися на іміджі фірми, а звідси і на розмірах доходів, а існуюча ситуація дозволяє його сім'ї бути матеріально забезпеченою, а значить і він як суддя є більш незалежним, ніж його колеги.

Чи сумісна вказана діяльність зі статусом судді? Які обмеження встановлює законодавство до діяльності професійного судді на посаді? Яке рішення має прийняти вища рада правосуддя України за результатом розгляду інформації про вищезазначеного суддю? Який орган і в якому порядку приймає рішення про звільнення судді з посади в через несумісність?

№ 6. У заступника голови вищого спеціалізованого суду, доктора юридичних наук, який пропрацював на посаді судді 31 рік і має допуск до державної таємниці рівня “цілком таємно”, є 16-річний улюблений онук, який попросив дідуся подарувати йому на повноліття автомобіль моделі BMW X6.

Чи зможе суддя задовольнити прохання онука за рахунок свого посадового окладу і в який строк? Який рівень суддівської винагороди встановлений законом і від чого він залежить?

№ 7. У процесі судового розгляду справи по обвинуваченню гр. Н. у скоєнні навмисного вбивства за обтяжуючих обставин суддя декілька разів усно висловлювався про винуватість гр. Н. у скоєнні злочину через те, що гр. Н. відмовлявся від дачі показань. У відповідь підсудний сміявся, викрикував, називав суддю хабарником, у нецензурній формі висловлював своє ставлення до свідків обвинувачення.

Дайте правову оцінку діям учасників судового розгляду. Чи існують підстави для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності? Хто може ініціювати таке провадження? Яке дисциплінарне стягнення, на Вашу думку, можна застосувати до судді у даному випадку? Які заходи може застосувати суддя до порушників порядку судового засідання?

№ 8. Вища рада правосуддя розглядає справу за скаргою голови окружного адміністративного суду Д з міста В. Скаржник просить притягнути до дисциплінарної відповідальності суддю К за неумисне спотворення інформації в електронній декларації (не внесення будинку, що є у дружини на праві приватної власності). В процесі розгляду скарги комісія з'ясувала:

1. Дружиною судді у 2011 р. у приватну власність придбано ділянку землі з будинком в місті Широке Донецької області (зона АТО до початку проведення операції).
2. У 2014 р. укладено угоду про продаж земельної ділянки.
3. У 2015, 2016, 2017 рр. є звернення дружини до нотаріуса про зміну права власності на будинок (період проведення АТО).
4. З пояснення судді: «будинок був у аварійному стані і у 2012 р. я власноруч його демонтував з метою будівництва на його місці нового будинку».

Які варіанти вирішення справи Ви можете запропонувати?

Умови додаються поступово

№ 9. Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя розглядає справу судді, який перебуваючи на посаді професійного судді, став засновником та головою благодійного фонду «діти –інваліди» й відповідно до статутних документів голова здійснював: управління майном благодійного фонду, розподіл активів благодійного фонду, приймав усі рішення відносно напрямів і порядку діяльності, але повноваження голова благодійного фонду виконував на безоплатній основі.

Визначте чи було порушення і сформулюйте вмотивоване рішення у його дисциплінарній справі.

№ 10. Суддя у невеликому населеному пункті приступає до розгляду цивільної справи.(в даному суді всього 7 суддів, троє з них без повноважень, двоє суддів у відпустці і 1 на лікарняному.) У судовому засіданні з'ясовується, що позивачем у справі є особа, з якою суддя відвідував (відвідувала) дитячий садочок, а з відповідачем суддя проживає в одному під'їзді. Представник позивача був колегою судді по юридичній фірмі.

Визначте, чи перебуває суддя у конфлікті інтересів і як має вчинити?

№ 11. Надійшла скарга на суддю який відкрив провадження у справі за позовом мусульманської громади села до сільської ради про відмову у виділенні земельної ділянки для будівництва релігійної споруди. Скаргу обґрунтовували тим, що суддя сповідує іслам так як неодноразово переривав судові засідання (в період мусульманської молитви) і його часто бачили в мечеті.

Чи може/буде релігійна приналежність судді впливати на розгляд справи? Так/ні чому? Обґрунтуйте. Як повинен діяти суддя в даній ситуації?

Розгляньте способи обрання суддею поведінки коли його особисті/релігійні переконання впливають на графік роботи? Розгляньте схожі ситуації не лише в релігійному контексті а і в гендерному/національному/специфічних суспільних групі т. д.

№ 12. Розгляньте ситуацію, коли суддя і прокурор навчалися в одному ВНЗ та інші ситуації (наприклад, суддя і прокурор (жінки) не одноразово фотографувалися разом на всеукраїнському форумі «Жінки в юридичній професії») щоб показати студентам межі приватного життя особи та публічності посади. Диференціюйте розгляд ситуацій наявністю/відсутністю спільних судових проваджень колегіального/одноособового розгляду справи.

За яких умов суддя/прокурор/адвокат можуть спілкуватися в житті, щоб це не порушувало етичних норм професії?

№ 13. Оцініть з позиції етичних засад ситуацію, коли у кабінеті судді висить портрет президента країни.

Чи зміниться ваша оцінка, якщо у кабінеті судді висить ікона? Відповідь обґрунтуйте.

№ 14. Оцініть з точки зору етичних засад ситуацію, коли суддя сидів у президії з'їзду певної політсили, як запрошений гість.

Чи зміниться ваша оцінка, якщо він просто брав участь у з'їзді політичної партії?

Чи зміниться ваша оцінка, якщо він був присутній на урочистій вечірці певної політсили?

Чи зміниться ваша оцінка, якщо перелічені дії здійснив адвокат?

Відповідь обґрунтуйте.

№ 15. У процесі судового розгляду справи по обвинуваченню гр. Н. у скоєнні навмисного вбивства за обтяжуючих обставин суддя декілька разів усно висловлювався про винуватість гр. Н. у скоєнні злочину через те, що гр. Н. відмовлявся від дачі показань. У

відповідь підсудний сміявся, викрикував, називав суддю хабарником, у нецензурній формі висловлював своє ставлення до свідків обвинувачення.

Дайте правову оцінку діям учасників судового розгляду. Чи існують підстави для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності? Хто може ініціювати таке провадження? Яке дисциплінарне стягнення, на Вашу думку, можна застосувати до судді у даному випадку? Які заходи може застосувати суддя до порушників порядку судового засідання?

Частина 3. Прокуратура

№ 1. Громадянин М., який є прокурором окружної прокуратури, під час сімейної вечері обговорював свої робочі плани на наступний тиждень. Предметом обговорення були слідчі дії у кримінальному провадженні, де він є процесуальним керівником. М. розказав, які саме слідчі та оперативно-розшукові дії він планує доручити слідчому, про дату та місце їх проведення.

Дайте правову оцінку ситуації, якщо: а) члени родини, присутні під час вечері розкажуть інформацію, яка їм стала відома від М. іншим особам; б) якщо під час вечері присутній О. - брат прокурора М. Врахуйте, що О. працює слідчим; в) під час вечері присутня С. (подруга О.), яка є адвокатом особи Х, який є підозрюваним у справі, керівництво за розслідуванням у якій здійснює прокурор М.

№ 2. Прокурор А., що працює у прокуратурі понад 5 років взяв лікарняний на 7 днів та поїхав на відпочинок до Туреччини. В цей час його роботу виконував прокурор Б, на якого зазвичай керівник прокуратури покладає обов'язки виконувати додаткову роботу під час хвороби, відпустки чи відрядження інших прокурорів, так як прокурор Б якісно виконує покладені на нього завдання.

Дайте оцінку ситуації з точки зору етики та законодавства.

№ 3. Народний депутат Іванов організував вечірку з приводу перемоги його політичної партії на виборах. На цю вечірку він запросив своїх друзів - прокурора А., суддів С та О., Начальника підрозділу поліції К. Усі гості під час вечірки вітали Іванова з перемогою на виборах, кажучи слова підтримки у його адресу та критикуючи представників інших партій. Наступного ранку журналісти виклали до мережі інтернет відео, де прокурор А. каже образливі слова на адресу інших політиків та хвалить Іванова.

Які норми моралі порушив прокурор А.? Чи порушив А. норми законодавства? Яку відповідальність, на Вашу думку, він повинен понести?

№ 4. Прокурор Н. у свій вихідний день керував автомобілем у нетверезому стані. Його зупинив поліцейський і попросив пред'явити документи. Н. відповів, що він прокурор і може вести себе як вважає за потрібне у свій вихідний день, а документи забув вдома. Після чого Н. сів у свій автомобіль і поїхав далі.

Оцініть з точки зору етичних засад поведінки прокурора ситуацію, коли він у свій вихідний день керував автомобілем у нетверезому стані.

№ 5. До прокурора А. в 12.30 прийшов слідчий і попросив підписати підозру по справі, в якій А. є процесуальним керівником. А відповів слідчому, що перед тим, як підписати процесуальний документ, прокурор повинен його прочитати, що потребує часу близько 1 години, а через 30 хвилин розпочнеться обідня перерва. Крім того, прокурор А. сказав, що підозру він зараз підпише тільки якщо слідчий протягом 15 хвилин принесе йому каву з булочкою, а також пачку паперу. В іншому випадку прокурор піде на обід і до прокуратури вже сьогодні не повернеться через те, що в нього далі за розкладом 3 судові засідання, в яких він буде підтримувати державне обвинувачення.

Оцініть ситуацію з точки зору професійної етики прокурора.

№ 6. Прокурор М., чекаючи судового засідання у кримінальній справі у приміщенні суду, дав інтерв'ю журналістам щодо обставин справи, яка буде розглядатись. М. сказав, що обвинувачений О. є злочинцем, так як він скоїв крадіжку, що підтверджено матеріалами досудового слідства і тому О. скоро потрапить до колонії. Крім того, М. дозволив собі образливі висловлювання у бік О. Судове засідання було перенесено на наступний тиждень через хворобу судді. Ввечері інтерв'ю з прокурором, в якому він називає О. злочинцем було показано по телебаченню.

Які норми порушив прокурор М.? Дайте правову оцінку ситуації.

№ 7. Прокурору А., який є керівником окружної прокуратури, зателефонував керівник обласної прокуратури В. та надав доручення підготувати звіт щодо стану здійснення прокурорами прокуратури нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах (за попередній та поточний квартали). Звіт у письмовій формі мав бути надісланий електронною поштою протягом двох діб. А. В грубій формі відмовився виконувати це доручення.

Дайте оцінку ситуації з точки зору етики прокурора та дайте правову оцінку ситуації. Чи мало бути це доручення виконано? Відповідь обґрунтуйте.

№ 8. Керівник прокуратури Т. був не згодним із поданням Кваліфікаційно- дисциплінарної комісії прокурорів про призначення кандидата О. на посаду прокурора, у зв'язку з чим відмовив у призначенні. Керівник прокуратури Т. протягом п'яти днів з дня отримання подання повідомив про це Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію прокурорів із наведенням мотивів такого рішення (на думку Т. керівника прокуратури, кандидат О. не зможе якісно виконувати посадові обов'язки, адже вони знайомі ще зі школи і О. завжди мав погану репутацію).

Чи законними є дії керівника прокуратури Т.? Надайте оцінку ситуації. Відповідь обґрунтуйте.

№9.. Прокурор М., чекаючи судового засідання у кримінальній справі у приміщенні суду, дав інтерв'ю журналістам щодо обставин справи, яка буде розглядатись. М. сказав, що обвинувачений О. є злочинцем, так як він скоїв крадіжку, що підтверджено матеріалами досудового слідства і тому О. скоро потрапить до колонії. Крім того, М. дозволив собі образливі висловлювання у бік О. Судове засідання було перенесено на наступний тиждень через хворобу судді. Ввечері інтерв'ю з прокурором, в якому він називає О. злочинцем було показано по телебаченню.

Які норми порушив прокурор М.? Дайте правову оцінку ситуації.

№10. Народний депутат Іванов організував вечірку з приводу перемоги його політичної партії на виборах. На цю вечірку він запросив своїх друзів - прокурора А., суддів С та О., Начальника підрозділу поліції К. Усі гості під час вечірки вітали Іванова з перемогою на виборах, кажучи слова підтримки у його адресу та критикуючи представників інших партій. Наступного ранку журналісти виклали до мережі інтернет відео, де прокурор А. каже образливі слова на адресу інших політиків та хвалить Іванова.

№ 11. Не дивлячись на чисельні звернення прокурора окружної прокуратури щодо порушень закону на адресу керівництва ЗАТ „Ліспи”, воно ніяких заходів не приймало. Тоді прокурор виніс постанову про притягнення голову правління до адміністративної відповідальності і видав розпорядження про його арешт. Чи правомірні дії прокурора? Відповідь обґрунтуйте.

№ 12. До прокурора області звернулася група членів однієї з політичних партій з проханням впливу на інше громадське об'єднання, яке в образливій формі відгукується з приводу її основних політичних ідей.

Прокурор відмовив у розгляді заяви, посилаючись на Закон України "Про прокуратуру" захист громадських об'єднань не входить у завдання прокурорської діяльності. Визначте правомірність дій прокурора. Відповідь обґрунтуйте.

№ 13. Прокурор окружної прокуратури, перевіряючи скаргу на незаконне накладення начальником відділу поліції адміністративного штрафу, викликав останнього до себе і став вимагати від нього письмових пояснень щодо порушень закону. Чи вправі був так діяти прокурор? Відповідь обґрунтуйте.

№ 14. Перевіряючи кримінальну справу, прокурор місцевої прокуратури дійшов висновку, що слідчий незадовільно веде розслідування: порушив строки провадження слідства і незаконно виніс постанову про притягнення особи як обвинуваченого. Яке рішення повинен прийняти прокурор місцевої прокуратури?

№ 15. До окружної прокуратури звернувся громадянин Д., інвалід із зору. Посилаючись на те, що йому дуже важко читати й писати, він висказав прохання виділити йому працівника прокуратури, який би зміг захистити його конституційні права у суді під час розгляду цивільної справи. Прокурор відмовив йому, посилаючись на те, що у прокуратури на день звернення громадянина Д. великий обсяг термінової роботи. Йому було запропоновано звернутися до юридичної консультації за місцем мешкання.

Чи правильно вчинив прокурор? Інтереси яких груп громадян має представляти прокурор у суді? Відповідь обґрунтуйте.

7. Методи навчання

Метод навчання – взаємопов'язана діяльність викладача та студента, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток.

Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в межах репродуктивного (відтворюючого) мислення. Цей метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації.

Репродуктивний метод. Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписами, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях. Організовується діяльність студентів за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, практичні завдання, програмований контроль, різні форми самоконтролю.

Метод проблемного викладу. Науково-педагогічний працівник (НПП) до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів. Показує спосіб вирішення поставленого завдання. Спосіб досягнення мети розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти стають свідками й учасниками наукового пошуку. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки НПП.

Частково-пошуковий, або евристичний, метод. Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Пошук рішення відбувається під керівництвом НПП. Процес мислення здобуває продуктивний характер. Процес мислення поетапно направляється й контролюється НПП.

або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах.

Дослідницький метод. Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, виконують інші дії пошукового характеру. Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес розв'язання завдання).

Дискусійні методи. Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції.

Метод моделювання. Моделювання ситуацій під час навчального процесу – це створення таких ситуацій-моделей, де реальні об'єкти замінюються символами і взаємовідносини між учасниками діяльності складаються не природно, а організовані спеціально під керівництвом НПП, тобто штучно.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі

комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до відома студентів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі заліку або семестрового екзамену з конкретної навчальної дисципліни. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Семестровий екзамен - форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння студентами лекційного матеріалу, а також виконаних ними певних робіт на семінарських заняттях. Семестровий екзамен не передбачає обов'язкової присутності студентів за умови виконання ними всіх видів робіт, передбачених навчальним планом за семестр.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні екзамену з навчальної дисципліни, складає 40.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни (проходженні практики), складає 100.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за екзамен – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\Sigma 50 = 50$:

Формула обчислення

$$\Sigma 50 = \frac{\Sigma 1}{\Sigma 2} \times 10 \text{ (десять)}$$

Примітка:

$\Sigma 60$ – сума максимальної кількості балів

$\Sigma 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\Sigma 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

12 – коефіцієнт

Кількість балів за написання контрольної роботи – 10

Поточний контроль						Контрольна робота	Разом	Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	TN				
$\Sigma 50$						10	60	40	100

T1, T2 ... TN – теми.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів,

Заочна форма навчання

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\Sigma 10$ – 10:

Формула

$$\Sigma 50 = T1 + T2 + T3$$

Контрольна робота (одна в семестр) – 50 балів

Поточний контроль			Контрольна робота	Разом	Екзамен	Сума
T1	T2	T3				
$\Sigma 50$			10	60	40	100

Критерії оцінювання усної відповіді.

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;
- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;
- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;
- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;
- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;
- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;
- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання контрольних та екзаменаційних/залікових робіт.

Контрольні та екзаменаційні роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 10 тестових завдань, екзаменаційна робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має чотири варіанти відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати

генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	За чотирирівневою шкалою оцінювання	За дворівневою шкалою оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	зараховано
1-49	незадовільно	Не зараховано

Результати складання екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться в екзаменаційну відомість та залікову книжку студента.

Оцінка знань студентів за усну відповідь, виконання індивідуальних завдань при поточному контролі на семінарських заняттях, виконанні тестових завдань, підсумковому контролі знань на екзамені повинна відповідати наступним вимогам:

Оцінку **«відмінно»** заслуговує студент, який глибоко та твердо засвоїв весь програмний матеріал, повністю системно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, пов'язує теорію з практикою; може відповісти на будь-яке запитання при зміні його форми; демонструє знання монографічного матеріалу; правильно та повно обґрунтовує, аргументує власні висновки; виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок.

Оцінку **«добре»** – заслуговує студент, який твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих помилок у відповідях на питання, правильно використовує теоретичні положення і володіє необхідними навиками щодо узагальнення та систематизації матеріалу, який вивчається.

Оцінку **«задовільно»** – заслуговує студент, який засвоїв тільки основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді, недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладанні програмного матеріалу та має певні труднощі в узагальненні та систематизації матеріалу, який вивчається.

Оцінку *«незадовільно»* – заслуговує студент, який не володіє значною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, має значні труднощі при узагальненні матеріалу, який вивчається.

10. Рекомендована література

1. Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-е, змін. і допов. Харків : Право. 2018. 168 с.
2. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / за ред. д-ра юрид. наук Л. М. Москвич. 2-ге вид. перероб. і допов. Харків : Право. 2016. 244 с.
3. Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. з підгот. до іспиту / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право. 2017. 236 с.
4. Руденко М.В. Судові та правоохоронні органи України : підручник. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2018. 311 с.
5. Семерак О. С., Семерак І. О. Судоустрій, правоохоронні та правозахисні органи України: навч. посіб. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2021. 276 с.
6. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник. МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. справ. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. М. Гусарова. Харків. 2020. 512 с.
7. Судові та правоохоронні органи України: конспект лекцій. Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т. 2018. 237 с.
8. Ярова Л.В., Матвєєвський О.В. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. Одеса : Фенікс. 2018. 427 с.

Допоміжна література

1. Бринцев В.Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади: монографія. Х.: Право, 2018. 464 с.
2. Будаков М.О. Організаційно-правові засади діяльності спеціальних служб держав НАТО/СБУ. Науковий координаційний центр Національна академія. К. : Видавництво НА СБ України, 2018. 188 с.
3. Головань І. Деякі проблеми виконання рішень Конституційного Суду України. Вісник Конституційного суду України. 2018. № 6. С. 132-137.
4. Городовенко В.В. Принципи судової влади: монографія. Х.; Право, 2018. 448 с.
5. Кампо В., Савчин М. Легітимність рішень конституційних судів у контексті доктрини верховенства права: компаративний та праксеологічний аспекти. Вісник Конституційного суду України. 2019. № 5. С. 99-110.
6. Погорельський М.А., Яновська О.Г. Адвокатура України: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2014. 368 с.
7. Прокурорське право: навч. посібник / Г. Д. Борейко, О. М. Броневицька, Ю. О. Лісіцина, В. В. Луцик, В. В. Навроцька, І. Р. Серкевич, Б. М. Телефанко; за заг. ред. В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 640 с.
8. Прокуратура України [Електронне видання] : навч.-метод.посібник / кол. авт. Одеса : Фенікс, 2020. 285 с. (сер. «Навчально-методичні посібники»). URL <http://dspace.onua.edu.ua>
9. Організація та діяльність органів прокуратури України : навч. посіб. / П. М. Каркач, В. В. Кривобок, В. С. Бабкова та ін. ; за ред. П. М. Каркача. Харків : Право, 2019. 500 с.
10. Адміністративна діяльність органів поліції України : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, О. В. Джафарова, В. А. Троян та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2017. 432 с.
11. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС

України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка]. Харків, 2016. 408 с.

12. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянєук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.

13. Правове регулювання організації та діяльності суб'єктів сектора безпеки і оборони: збірник документів і матеріалів / Упорядники: Беланєук М.В., Доронін І.М., Лебединська О.В., Радзівєвська О.Г., Пилипчук В.Г., Шамара О.В., Фурашев В.М. К.: Видавничий дім «АртЕк». 2020. 756 с.

14. Реформування і розвиток Служби безпеки в контексті євроінтеграції України / Пилипчук В. Г.: наук.-метод. посіб. / В. Г. Пилипчук, О. Ф. Белов, С. С. Кудінов. К.: Нац. акад. СБУ, 2017. 260 с.

15. Воробйов Є. Бєуро економічної безпеки: головне про функції та структуру нового правоохоронного орган. 19.04.2021. URL: <https://bihus.info/byuro-ekonomichnoyi-bezpeky-golovne-pro-funkcziiyi-ta-struktururu-novogo-pravoohoronnogo-organu>

16. Аулін О. Про Бєуро економічної безпеки України. *Громадська думка про правотворення*. 2021. № 8 (213). С. 27–28. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2021/8.pdf>.

17. Пузирна, Н. (2021). Правові аспекти створення та діяльності бєуро економічної безпеки України. *Знання європейського права*, (2), 80-83. <https://doi.org/10.32837/chern.v0i2.210>

18. Предместніков О. Г. Органи юстиції України: адміністративно-правові засади діяльності: монографія / за заг. ред. І. В. Зозулі. Херсон: Айлант, 2017. 600 с.

19. Долинська М. С. Становлення та розвиток правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 988 с.

20. Корнєєв Ю. Нотаріат в Україні: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 120 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>

Центр європейського і порівняльного права <http://www.ecle.gov.ua/>

Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>

Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua/>

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua

Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>

Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>

Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету <http://www.law.yale.edu/library/>

Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>

Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>

<http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

<http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.

<http://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.

<http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України.

<http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».